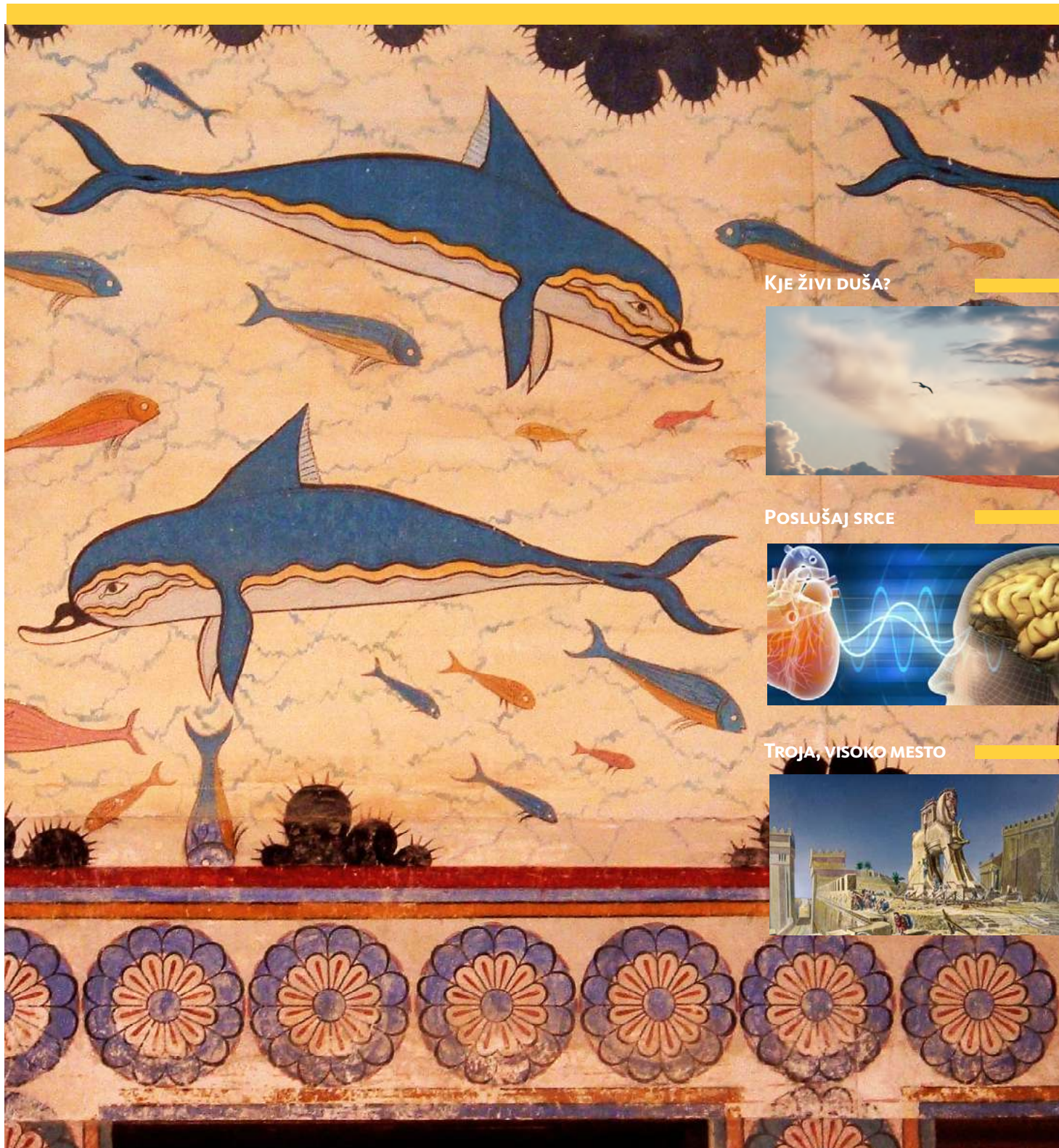
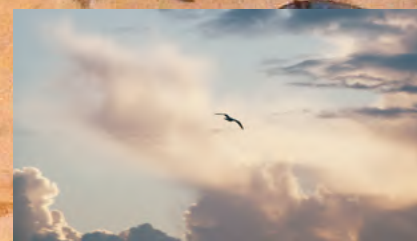

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

KJE ŽIVI DUŠA?

POSLUŠAJ SRCE

TROJA, VISOKO MESTO

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

SKLOP DVEH PREDAVANJ

HELENA PETROVNA BLAVATSKY

ZDRUŽITEV TRADICIONALNEGA ZNANJA IN SODOBNE ZNANOSTI

19. IN 26. MAJ 2023 18.00–20.30, WOLFOVA 8, LJUBLJANA

INFORMACIJE IN PRIJAVE

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

MAJ 2023 | ŠT. 90

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

059 78 02 11

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajanje: Barbara Krasnik

Grafično oblikovanje: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

- PSIHOLOGIJA: 5
KJE ŽIVI DUŠA?
- ZNANOST: 8
POSLUŠAJ SRCE – DA ALI NE?
- MIT: 10
TROJA, VISOKO MESTO
- ZANIMIVOST: 12
EGIPČANSKI IZUM:
POLICIJSKE OPICE
- ANEKDOTA: 13
PITAGORA O FILOZOFIJI

Na naslovnici:

Restavrirana freska palače v Knososu,
minojska kultura, 2. tisočletje pr. n. št.Delfin je najenostavnejši simbol srečnega
potovanja iz tostranskega v onstransko
življenje in spet nazaj.B E S E D A
U R E D N I K A

PADCI IN VZPONI

Čas teče, pravimo. In vemo, da se za določeno obliko življenja enkrat tudi izteče. Če nas misel na to neprijetno vznemirja, je bolje, da zavest iz sveta oblik in končnosti preselimo v trajni svet. Iz te perspektive bi videli, da je življenje tisto, ki teče skozi prostor in čas. Življenje je potovanje, doživljanje in ozaveščanje.

Zagonetni jaz *spoznava* – doživlja prijetne in težke trenutke. Na tak način primerja vse izkušeno in gradi stališča. *Potuje* – po poti, ki se mora dvigovati v subtilne sfere in se nato tudi spustiti v bolj groba področja. Potovanje nam tako na trenutke omogoča stik s svetim in nas v drugih trenutkih potegne v svet relativnosti in sooča z njegovo neločljivo dvojnostjo – užitkom in bolečino.

Marsikaj moramo doživeti, saj ne moremo vedeti, kaj je dobro, dokler ne izkusimo slabega. Zato se "spodrsrljam" in bolečinam ne moremo izogniti. Imamo pa možnost, da jih ne poglabljamo.

Dovolil si bom parafrazirati Konfucija in rekel, da je padec normalen in da kdor naredi prvo napako, še ni naredil napake. S prvim kaotičnim dogodkom se je naša zavest dotaknila nečesa novega. Šele ponovljena napaka se lahko šteje za napako, v kolikor prejšnje lekcije nismo ozaveslili kolikor bi lahko. Zato pa bodo zakoni življenja poskrbeli, da nas vsaka naša naslednja napaka nekoliko bolj obremeni in s tem prisilijo, da intenziviramo našo izkušnjo.

Najprej je dobro izpostaviti, zakaj delamo napake. En razlog je neuporaba spomina, v kolikor smo izkušnjo že osvojili. Če pa tako daleč še nismo prišli, potem je razlog naša prešibka pozornost, zaradi katere predhodnih lekcij nismo še niti osvojili.

Ni redko, da dogodke doživimo, a jih ne ozavestimo. Kolikokrat jih pometemo pod preprogo in gremo preprosto dalje, kot da se ni nič zgodilo? Odgovor na "kolikokrat" je relativen, odvisen je od posameznika – potrebnih je toliko ponovitev, dokler končno ne uvidimo, da je življenje sistematično, da imajo naša dejanja posledice in da moramo naposled nekaj tudi spremeniti.

Kar je pod preprogo, namreč ne izgine. Ostane izboklina, na kateri se vsakič znova spotaknemo. Pod preprogo je nerazrešen dogodek iz preteklosti, ki preprečuje gladkost našim trenutnim korakom. Moteče zadeve je potrebno izvleči ven in jih postaviti na pravo mesto.

Samo intelektualno razumevanje ne zadošča. Če se nismo spremenili, kljub temu, da smo v nekem trenutku prišli do razumevanja, še naprej zapadamo v kaotične in boleče dogodke.

Že sami odgovori, do katerih se moramo dokopati, niso črno-beli in zgolj deklarativni.

Ponavljjanje težkih dogodkov nas prisilijo, da se zbudimo, da si zaželimo koraka naprej in da se za

dosego jasnosti resnično angažiramo. Ob tem nam ponavljanje daje tudi možnost spoznavanja različnih odtenkov problema vse do celovitega razumevanja.

Na koncu etape se bo pridobljena jasnost odrazila v naši spremembi, ta pa bo prepoznana v naših dejanjih. Šele tedaj, spremenjeni, bomo lahko rekli, da smo predmetno področje ozavestili.

A veliko je še neosvojenih področij in številne nove etape čakajo na nas ...

Življenje ima svoje tokove. Ker smo različni, ima za vsakega od nas nekoliko drugačne načrte. Svojemu toku se ne bomo mogli izogniti, naša naloga je le, da ga dobro izkoristimo, da smo dobri opazovalci. Ne potujmo kot zaspani potniki, ki prespijo priložnosti, temveč kot budni učenci, kot prizadevni iskalci modrosti.

In nikar ne pozabimo, da nas poleg težkih neizbežno čakajo tudi lepi in sveti trenutki. Naj ti ne bodo zgolj mimobežni utrinki, saj jih imamo možnost poglobiti ...

Andrej Praček, urednik

INHERKHAU IN BA, XIX.-XX. DINASTIJA, DEIR EL MEDINA

V starem Egiptu so nesmrtno dušo, ki so jo imenovali Ba, upodabljali kot lastovko s človeško glavo. Ba je božanska iskra v človeku, ki ne pripada svetu zemeljskih skrbi. Na zemlji prebiva le začasno, saj je njeno resnično domovanje na nebu. Ba lahko potuje med svetovi in s seboj v večnost odnese vse, kar je pridobila čistega in lepega v zemeljskem življenju. Zakaj lastovka? Lastovka ima velika krila in če se spusti na tla, ne more vzleteti. Simbolika je zelo preprosta: duša, ki ni iz tega sveta, se ne more popolnoma povezati z zemeljskim svetom, z materialnim ali kakor pravi Platon – čutnim svetom. V nasprotnem primeru, če se spusti na tla, obstaja nevarnost, da ne poleti. Starodavni ljudje so verjeli, da duša ne pripada zemlji, njen element je zrak, svoboda. Duša je samo začasno potopljena v telo.

KJE ŽIVI DUŠA?

HANNES WEINELT

TREBA JO JE PONOVRNO ODKRITI

IDEJA O DUŠI ŽE TISOČLETJA OBLIKUJE ZAHODNI SVET IN NJEGOVE NAJMOGOČNEJŠE MISLECE. DANES SE ZNANSTVENI DISKURZ IZOGIBA DUŠI IN JO NADOMEŠČA S KONCEPTOM "JAZA". VENDAR NAS OPTIMIZACIJA SAMEGA SEBE VODI V DRUGO SMER OD RAZVOJA DUŠE. IN LJUDJE, OSREDOTOČENI NASE, VODIJO K DRUGAČNI DRUŽBI KOT LJUDJE, OSREDOTOČENI NA DUŠO. PONOVRNO ODKRITJE DUŠE JE ZATO POTREBA ČASA.

Vprašanje "Kje prebiva duša?" lahko beremo na več načinov: najprej s poudarkom na tem, kje. Kje, načeloma, na katerem mestu v nas ali v svetu živi duša? V vseh različnih opazovanjih in razlagah v različnih časih, kulturah in religijah, velja duša za načelo, ki oživlja vse. Za Platona je ves kozmos sestavljen iz urejene materije, ki jo obdaja in prežema svetovna duša. Tako kot svetovna duša so tudi posamezne duše vez med duhom in telesom, med bitjem in obstajanjem. Duša je torej bistvo človeka, neuničljiva in nesmrtna, sorodna idejam resničnega, dobrega in lepega, prek katerih jih lahko tudi prepozna. Vendar bolj ko se duša odvraca od čistih idej in se prepušča telesno-čutnemu, bolj se "oskrunja", pusti se voditi željam in na neki točki za resnično šteje le telesno-čutno. Iz tega

sledi, da duša prebiva v človeškem telesu in ima potencial, da se povzpne do najvišjih duhovnih sfer, ali pa se poistoveti s telesnimi nagoni.

PO PLATONU JE DUŠA BISTVO ČLOVEKA, NEUNIČLJIVA IN NESMRтна, SORODNA IDEJAM RESNIČNEGA, DOBREGA IN LEPEGA, PREK KATERIH JIH LAHKO TUDI PREPOZNA.

"Kje prebiva duša?" lahko beremo tudi s poudarkom na prebivališču: kje prebiva duša, kakšen je ta dom? Filozof Jorge Angel Livraga (1930-1991) vidi dušo v nekakšnem zaporu. V svoji "Teoriji ujetih duš" dušo – tako kot v mnogih tradicijah – opisuje kot ptico, ki s paraliziranimi krili sedi v kletki osebnega ega. Naše telo, pa tudi naše čutne zaznave, čustveni in miselni vzorci in navade ter naše egoistične želje in težnje, tvorijo goste rešetke zapora, skozi katere do naše duše, ujetih v njem, ne more prodreti skoraj nič. Vse preveč zlahka zamenjamo paznika in zapornika. Mar ni današnji tako opevani "jaz" prav ta samopotrjevalni, samouresničevalni in samo-optimizacijski, vase osredotočeni osebni ego, torej napihnjeni zaporniški stražar? In kako ga lahko ločimo od našega ujetega dušnega ptička?

Te razlike in iz njih izhajajoče posledice bi rad predstavil manj kot težave in bolj kot nujnosti. Zakaj je treba dušo ponovno postaviti v središče pozornosti:

1) DRUGAČEN POGLED NA BOLEZEN IN ZDRAVJE

Za samooptimizacijski ego je bolezen velik sovražnik. Bolezen nas napade od zunaj, zato se pri njej ne iščejo notranji vzroki, temveč zunanji simptomi, in se kot taka tudi zdravi. Cilj je trajno ohranjanje zdravja s pomočjo celodnevno računalniško nadzorovanih telesnih funkcij ali zadušitev boleznih v genskem materialu s tako imenovanimi genskimi škarjami.

S pogledom na dušo pa integriramo bolezen kot naravni del življenja. Bolezni so vedno spodbuda, da postanemo bolj potrpežljivi in sočutni, da se vprašamo o prioritetah in navadah ter začnemo s spremembami. Pogosto predstavljajo nujne procese čiščenja na vseh ravneh in služijo za aktiviranje naših samozdravilnih moči. Po besedah velikega Paracelsusa: "Zdravnik previja tvoje rane. Tvoj notranji zdravnik pa te bo ozdravil."

2) DRUGAČEN POGLED NA MLADOST IN STAROST

Samooptimizacija je tudi nenehna bitka s starostjo. Delodajalci, partnerji in tudi vsak posameznik od sebe zahteva mladostno kondicijo, mladostno zmogljivost in mladosten videz. Celotna industrija fitnesa, masaž, saven in kozmetike čaka v pripravljenosti.

S pogledom na dušo tudi starost ponovno pridobiva na veljavi. Prav z zmanjšanjem telesnih nagonov in umiranjem uma je mogoče lažje gojiti višje dele duše in jih učinkoviteje postaviti v ospredje. Brazgotine in gube so izraz zunanjih in notranjih življenjskih preizkušenj, ki v ospredje postavljajo človekovo duševnost v obliki življenjskih izkušenj in modrosti. Na koncu je duša tista, ki daje človeku lepoto in značaj.

3) DRUGAČEN POGLED NA ŽIVLJENJE IN SMRT

Danes se o smrti ne govori, ker na splošno vlada strah pred njo. Poskuša se za vsako ceno podaljšati življenje, saj smrt velja za dokončni konec življenja.

Če pogledamo dušo, je smrt le prehod v drugo življenje. Duša se znebi svojega zapora in postane svobodna. V skoraj vseh kulturah in tradicijah umrli živijo v svoji – rajski – dimenziji, preden se ponovno utelesijo in nadaljujejo svojo življenjsko pot in izkušnje.

4) DRUGAČEN POGLED NA ČAS

Bolj ko je človek usmerjen navzven, bolj se začne izgubljati v obilju stvari. Vedno je treba še kaj videti, še kaj doživeti, še kaj kupiti, še kaj preizkusiti, še kaj optimizirati. Tako se vedno za nečim ženemo, predvsem pa za časom, za katerega se zdi, da nam v nedogled uhaja.

S pogledom na dušo se pogled usmeri navznoter. Povežemo se z ritmom življenja, s srčnim utripom in dihanjem. Doživimo notranjo polnost, zato nam ni treba pridobiti ničesar od zunaj, da bi dejansko zapolnili svojo notranjo praznino. Ker ne iščemo ničesar, se čas raztegne. Doživljamo ga kot kontinuum, ki vedno je, zato ga je vedno dovolj.

5) DRUGAČEN POGLED NA SVET IN OKOLJE

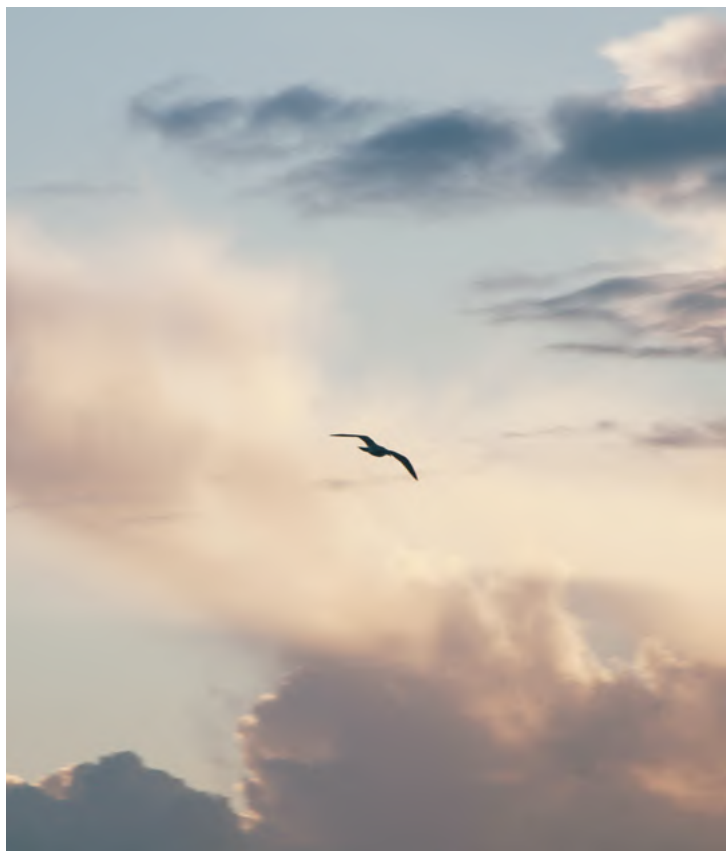
Samopotrjevanje je vedno uveljavljanje sebe nasproti nekoga drugega ali nečesa drugega. V tem pogledu je seme ločenosti, nezaupanja in sovražnosti. Kdo ve, kaj v resnici počne moj šef, kaj v resnici naklepa moj sodelavec – uveljaviti moram sebe. Na koncu se mora človek postaviti po robu tudi naravi.

Naravo z vsemi njenimi silami je treba osvojiti. Kot gospodarji narave pa jo smemo tudi uporabljati, kot je potrebno za našo samouresničitvev. Takšno brezdušno gledanje na naravo in ravnanje z njo je temelj vseh ekoloških problemov.

S pogledom na dušo zaznavamo povezanost z vsem in vsemi drugimi. Vse in vsi si delijo isto dušo, isto življenje. Veselje in bolečina vsakega drugega bitja najdeta odmev v posameznikovi lastni duši. Vljudnost in pozornost postaneta naravna drža.

6) DRUGAČEN POGLED NA SMISEL IN RAZVOJ

Pogled samooptimizacije je vedno pogled, ki temelji na primerjanju. Kdo je "najlepši na svetu"? Ker ima fizična optimizacija svoje meje, morata medicina in tehnologija pomagati še naprej. Plastična kirurgija je začetek, transhumanizem pa konec. V transhumanizmu naj bi s pomočjo izboljšanja človeka s strani stroja "premagali krhka telesa z vsemi njihovimi omejitvami in človek naj bi končno postal nesmrten". Človek se iz nepopolnosti razvije tako, da se združi s popolnostjo stroja.

S pogledom na dušo se primerjanje razblini v učenje drug od drugega in drug z drugim. V duši obstaja naravna želja po izboljšanju, glajenju in izpopolnjevanju. To pomeni, da je duši lasten tudi smisel življenja: razvoj. Ne gre za utilitarizem "biti boljši od" ali "biti boljši, da bi", temveč za naravno prizadevanje, da bi na zemlji uresničili čiste ideje, ki smo jih nekoč videli v nebesih in se jih še vedno nejasno spominjamo. Nezmotljiva znamenja razvojne poti duše sta ljubezen in potrpežljivost – kot posledica resničnega notranjega prepričanja: nekoč bo tako.

7) DRUGAČEN POGLED NA IZOBRAŽEVANJE

Danes bolj kot kdaj koli prej izobraževanje pomeni samo-optimizacijo. Medtem ko so ljudje še nedavno iskali najboljši način za vzpenjanje po lestvici uspeha in kariere, je danes pomembno predvsem osebno dobro počutje, ravnovesje med delom in zasebnim življenjem. Obstaja pravi kult lastnega telesa in sreče. To nesmiselno in egocentrično iskanje zabave in sreče se neizogibno konča s spiralo zasvojenosti ali velikim razočaranjem in/ali depresijo.

S pogledom na dušo se izobraževanje odvrne od utilitarističnega razmišljanja. Ne izobražujejo se le uporabna znanja, temveč predvsem značaj, človek kot tak. Od nekdaj sta človeštvu v tem pogledu služila glasba in umetnost – predmeta, ki sta skoraj izginila iz sodobnih urnikov. Glasba in umetnost na splošno omogočata rast naše duše. Pravo glasbeno in umetniško delo utiša naš glasni osebni ego. Jaz je vedno preračunljiv in predvidljiv, površen in egocentričen. Duša pa je takoj in neizmerno živa, je intimna in prav zato resonira z vsem.

Kako bi bilo, če bi se večkrat na dan ustavili v svojem hitrem tempu in se preprosto posvetili opazovanju? Ne da bi povzročali hrup, niti z našim nenehno brbotajočim umom, ampak zgolj slišali, poslušali. Tistemu, ki na ta način odpre svojo dušo, se odpre tudi duša tega, kar opazuje in posluša. In tako začnemo zaznavati stvari, ki osebnemu ego ostajajo skrite. Cilj takšnega opazovanja in takšnega izobraževanja je postati človeško bitje. Človeško bitje, o katerem bomo nekega dne lahko rekli: "Duša človeškega bitja!" 🕊️

POSLUŠAJ SRCE – DA ALI NE?

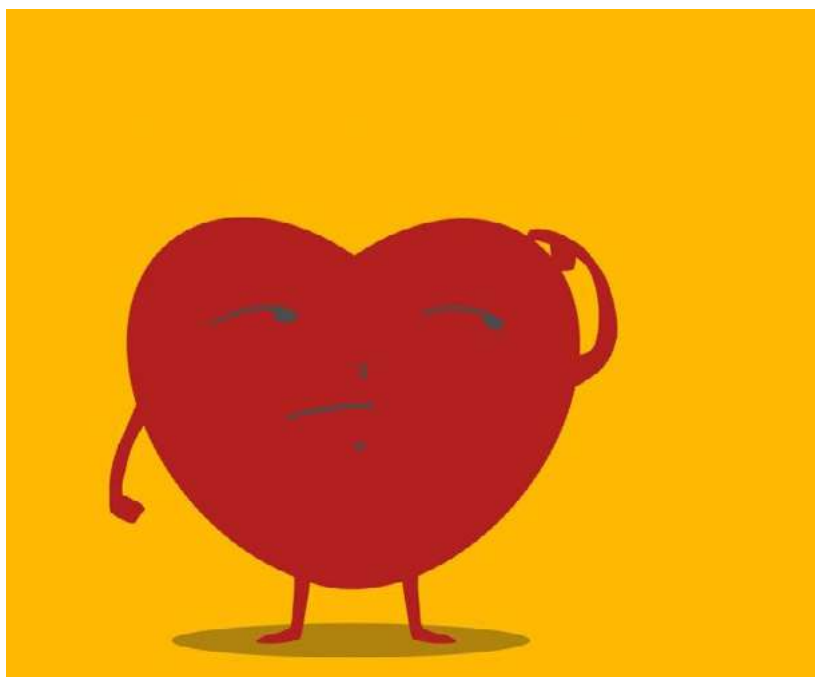
Ko smo pred bolj ali manj pomembnimi odločitvami, je velika verjetnost, da nam pride na uho: "Naj te vodi srce, srce vé, zaupaj srcu ... ". Za nekatere so te besedne zveze morda le pocukrane floskule, za druge edina prava pot v življenju. Ali nam srce res lahko "govori"? Kako naj ga slišimo?

Aristotel je verjel, da mislimo s srcem, možgane pa imamo samo zato, da ohladijo kri, ki pride iz srca po razmišljanju. Že nekaj desetletij se znanstveniki veliko ukvarjajo s preučevanjem povezave med srcem in možgani. Pred dobrimi tridesetimi leti je J. Andrew Armour, dr. med. dokazal, da ima srce dobesedno svoj lastni um. S 40.000 nevroni ima srce živčni sistem, ki deluje neodvisno od možganov. Strokovno se imenuje intrinzični kardialni živčni sistem ali "srčni možgani"¹.

Zanimiva je na primer raziskava, v kateri so ugotovili, da srce pozna čustveni naboj situacije iz prihodnosti, torej situacije, ki se še ni zgodila². Udeležencem v raziskavi so na ekranu prikazovali različne slike. Nekatere so imele nevtralen čustven naboj, kot na primer pokrajina ali košara sadja. Druge slike so imele visoko nabit čustven naboj – erotični prizori, grozljive prometne nesreče, obdukcije ... Udeležencem raziskave so ves čas merili srčni utrip, prevodnost kože, vzorce možganskega valovanja ter drugih telesnih odzivov. Raziskava je potekala tako, da udeleženci niso počeli nič drugega kot gledali slike na ekranu, ki so se prikazovale naključno v določenih časovnih intervalih, merilne naprave pa so beležile odzive telesa. Rezultati raziskave so bili nadvse nepričakovani. V pričakovanih okvirih so bili

seveda odzivi telesa glede na čustven naboj prikazane slike, kar pa je bilo nepričakovano je bilo to, da se je srce odzvalo nekaj sekund pred možgani. Pravzaprav je bilo srce prvo, ki se je odzvalo na dražljaj. Nato je poslalo informacijo v možgane, kar je v nasprotju z uveljavljenim prepričanjem, da so možgani nadzorno središče telesa. Še bolj osupljivo pa je bilo, da se je srce odzvalo še preden se je slika na ekranu prikazala. Kot da bi vedelo, kaj prihaja.

Znanstveniki so tudi ugotovili, da srce in možgani med seboj izmenjujejo informacije v kompleksnem medsebojnem plesu, pri katerem srce pošilja možganom več informacij kot možgani srcu. Ko preko dneva doživljamo razna čustva, jih naše srce zrcali kot določen ritmični vzorec, ki kaže, kako se počutimo. To informacijo spremljajo čustveni centri naših možganov in jih sprocesirajo kot veselje, strah, hvaležnost, jezo itd.

¹ J. A. Armour, "Anatomy and Function of the Intrathoracic Neurons Regulating the Mamalian Heart," v I.H.Zucker in J.P.Gilmore, ur., Reflex Control of the Circulation (Boca Raton, Florida: CRC Press, 1998), ste.1-37

² <https://www.gammamindset.com/does-your-heart-know-your-future-check-this-mind-boggling-research/>

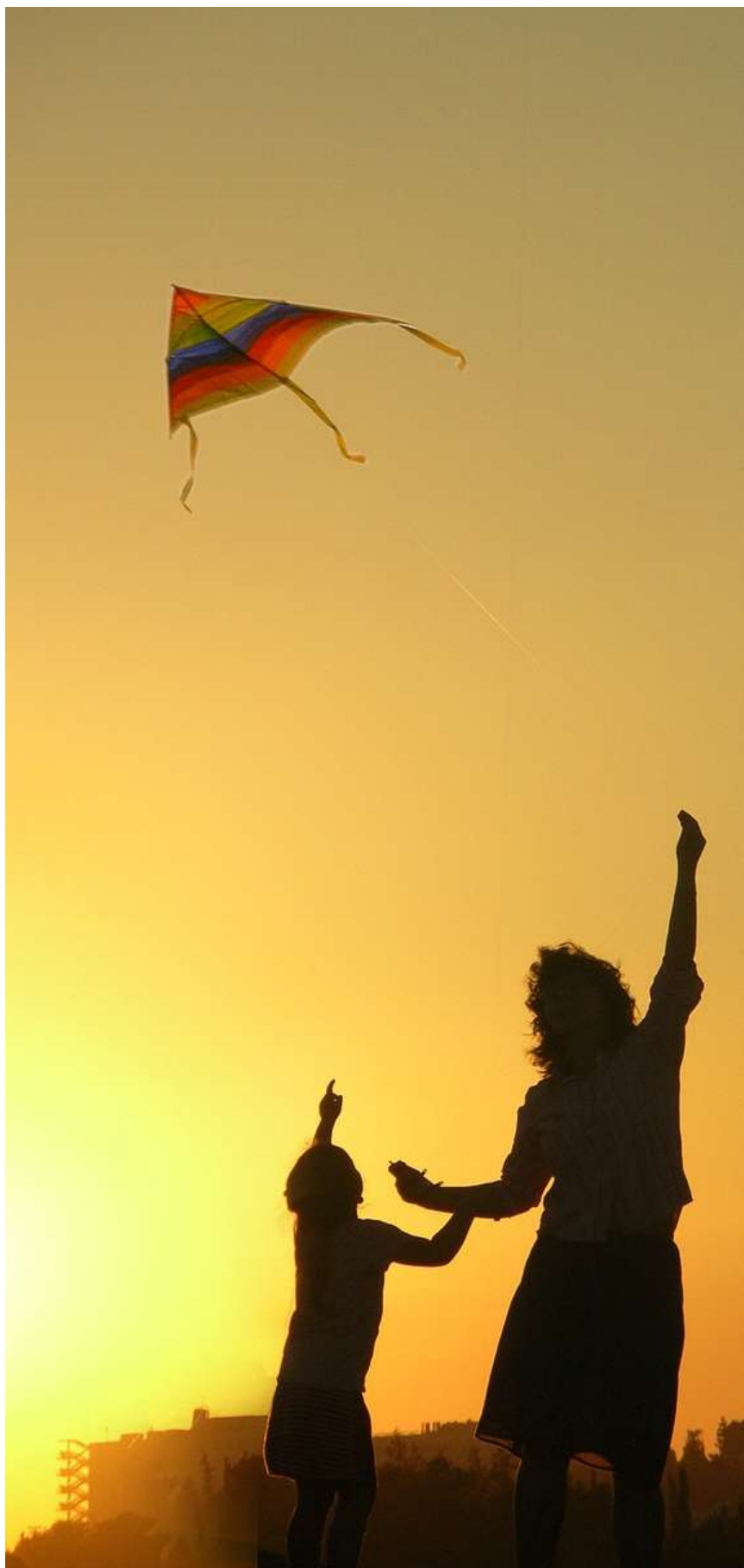
Kadar smo pod stresom ali preobremenjeni s skrbmi, nepotrpežljivostjo, z informacijami, neodločnostjo ..., se vzorec našega srčnega ritma spremeni. Postane nepravilen in nestalen. Rezultirajoča inkoherenca živčnega sistema ustvari šum, ki v možganih povzroči desinhronizacijo. Izrazi se kot zmanjšana možganska funkcija. Počutimo se brez energije, z več miselne megle, težko se zberemo in pomnimo, težko zbrano poslušamo in težje sprejemamo jasne odločitve.

Kadar občutimo ljubezen, prijaznost, hvaležnost in sočutje, naše srce deluje v visoko urejenem in gladkem koherentnem ritmičnem vzorcu, ki ima pomirjajoč učinek ter ustvarja bolj harmonično sodelovanje med srcem, možgani in hormonskim sistemom. To ne vpliva pozitivno samo na naše počutje, ampak tudi na to, da lahko bolj jasno mislimo, vidimo kreativne rešitve problemov, in bolj enostavno sprejemamo inteligentne izbire in odločitve.

Ni nam treba čakati, da se bomo dobro počutili s pomočjo zunanjih dejavnikov, ampak lahko dobro počutje ustvarimo sami. Raziskave kažejo, da kadar zavestno aktiviramo naše srčne kvalitete kot so hvaležnost, sodelovanje, odpuščanje ..., ima to generalno pozitiven učinek na koherenco našega sistema. Takrat smo bolj odporni na stresne izkušnje in doživetja. Z večjo lahkoto vzdržujemo uravnoteženost, zaupanje in občutek varnosti, ko nastopijo težave.

Rezultati znanstvenih raziskav nas torej napeljujejo k sklepanju, da naše srce zelo dobro pozna prave rešitve in prave poti. Hkrati pa je dobro upoštevati, da boljše odločitve sprejemamo, kadar naše srce deluje v gladkem koherentnem ritmu. Zato je takrat tudi najboljši čas za sprejemanje pomembnih odločitev. Ne bi pa bilo modro zanašati se na srce, kadar smo pod stresom, saj njegovih sporočil ne bomo mogli jasno zaznati. 🦋

Pripravila: Nataša Sinovec

TROJA, VISOKO MESTO

NATALIYA PETLEVYCH

Pred davnimi časi, na začetku zgodovine, je na oddaljeni morski obali blizu svete gore Ida stalo čudovito mesto, katerega obzidje so zgradili sami bogovi. Tu sta se Pozejdon in Apolon po ukazu velikega Zevsa pokorila kralju Laomedonu. To mesto je bilo Ilios ali Troja, dragulj sveta pred začetkom zgodovine. Oče bogov in ljudi ga je spoštoval z vsem srcem.

A zgodovina se odvija v ciklih in prebivalci Troje so podlegli ponosu in pozabili na krepost. Propad mogočnega mesta se je začel, ko kralj Laomedon ni izpolnil obljube, da bo plačal Apolonu in Pozejdonu za njuno delo. Da bi ga kaznoval, je Pozejdon poslal morskó kačo, ki jo je ubil največji junak Heraklej. Toda kralj spet ni izpolnil obljube, tokrat Herakleju. Tako je junak uničil mesto in preživel je le najmlajši sin

kralja – Priam. Ta je obnovil Trojo, a tam dočakal tudi svoj konec, ko je usoda prinesla vojno vseh vojn. Naivna izbira Priamovega sina Parisa in ugrabitev Helene je sprožila božjo voljo, da Zemljo, ki hrani vse, osvobodi bremena ljudi. Začela se je trojanska vojna in usoda Troje je bila zapečatená.

V vojni se je spopadlo na tisoče hrabrih bojevnikov na obeh straneh, Trojanski in Ahajski. Trajalo je deset dolgih in težkih let, polnih jeze, izgub, žalosti, besa, obupa, ponosa in slave ... Bogovi so kar naprej posredovali na bojišču. Bojevniki so pokazali izjemno ambicioznost in mojstrske sposobnosti. Mnoge je premagala prevzetnost in doletela jih je smrt: Hektorja, Ahila, Helena, Patrokla, Sarpedona, Ajaksa, Memnona, Oresta ... Tisti, ki svojega konca niso dočakali

pod obzidjem Troje, so imeli pozneje veliko nesreč. Končno je Ahajcem s pomočjo zvijače – lesenega konja, navideznega darila bogovom, polnega skritih bojevnikov – uspelo vstopiti v nepremagljivo obzidje mesta. Troja je padla. Tako se je končala doba junakov.

Vsak konec je tudi nov začetek. Mladi trojanski princ in Afroditin sin, velikodušni Enej, je sledil svojemu višjemu poslanstvu in pobegnil iz gorečega mesta s svojim ostarelim očetom na hrbtu, sinom, ki se ga je oklepal, in svetim Ateninim paladijem v roki. Tako je bilo rešeno visoko mesto, čista Troja, s svojimi izkušnjami, vrednotami in potencialom za prihodnost. Enej je skupaj z nekaterimi preostalimi Trojanci zgradil floto in svoje tovariše odpeljal v novo domovino.

Obstaja veliko več elementov mita in veliko več junaških dejanj, ki si jih je treba zapomniti, ter simbolov, ki jih je treba interpretirati. Zgodba o Troji, visokem mestu, kraju velikih junakov, središču civilizacije odmeva skozi vso zgodovino. Postala je kronološka oznaka za začetek zgodovine in ideološki vir, ki je oblikoval antični grško-rimski svet. Začetek mnogih starogrških mest sega v obdobje po trojanski vojni. Zgodba pripoveduje, da je Enej dosegel Italijo, njegovi potomci pa so ustanovili Rim.

HISARLIK, TURČIJA

Arheološko mesto Troja na hribu Hisarlik v severozahodni Turčiji je utelešenje mita in še vedno hrani nekaj skrivnosti. Poklonile so se mu številne ugledne osebnosti, med njimi Kserks, Aleksander Veliki, Julij Cezar, Avgust, Agripa, Hadrijan, Konstantin in Julijan.

REKONSTRUKCIJA HOMERJEVE TROJE

Čeprav je bilo mesto v 7. stoletju našega štetja zapuščeno, je zgodba o Troji navdihovala še naprej. Postala je pomembno mesto izvora v srednjeveški Evropi. Med 7. in zgodnjim 12. stoletjem so evropske plemiške hiše, kraljeve dinastije in nacionalni kronisti podali več različnih trditev o trojanskem poreklu. Geoffrey iz Monmoutha je v svoji *History of the*

Kings of Britain opisal zgodbo o Brutu, Enejevem pravnuku, ki je ustanovil mesto Troya Nova (Novo Trojo), ki se je razvila v Trinovantum oziroma sodobni London. Prva natisnjena knjiga v angleščini je bila *Recuyell of the Historyes of Troye* (1473).

Zamisel o visokem mestu, kjer prebivajo pravičnost, krepost in modrost, še naprej kliče tiste, ki se učijo iz zgodovine, tako mitske kot resnične, in so pripravljeni zgraditi visoko mesto tukaj in zdaj. 🏰

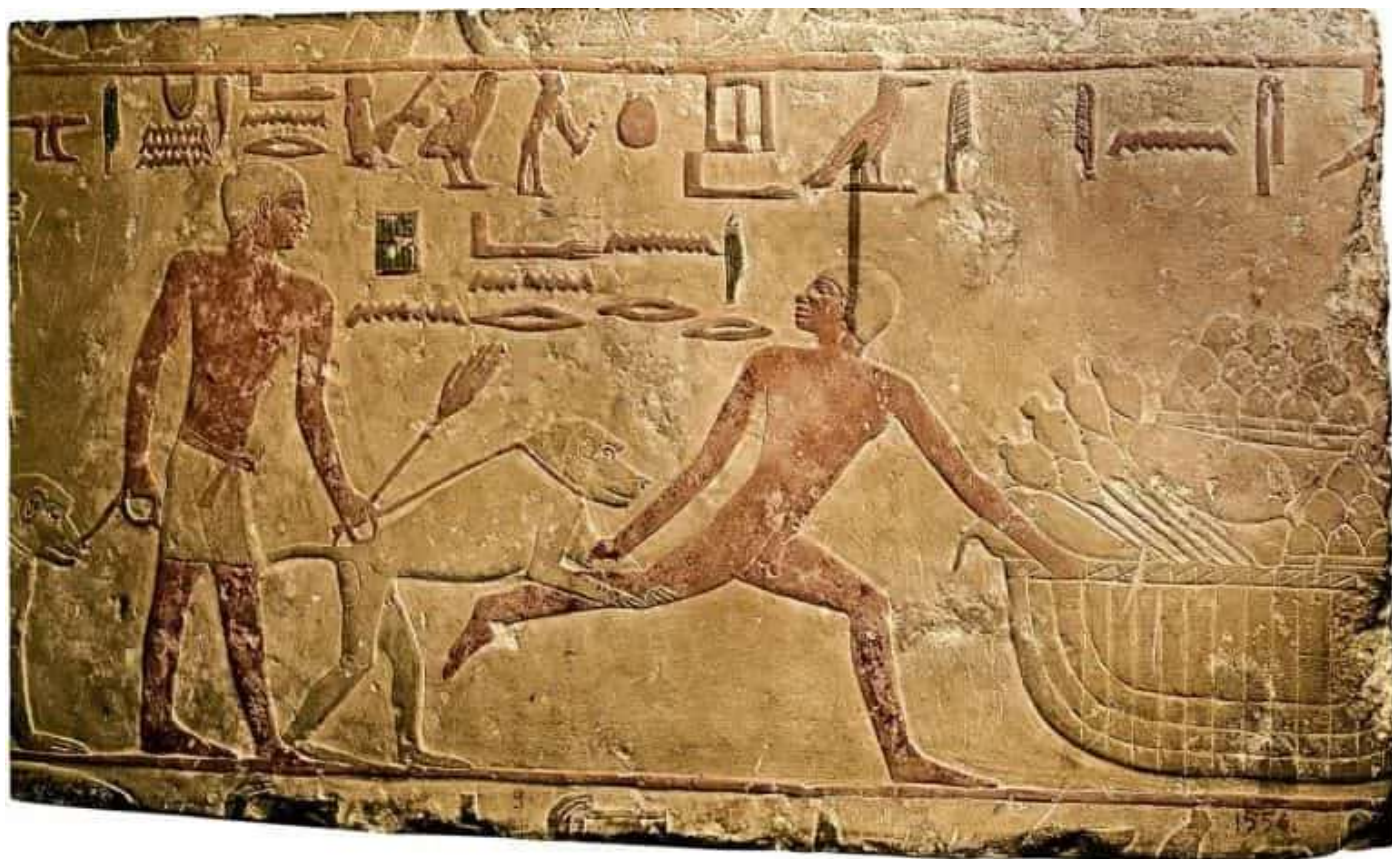
EGIPČANSKI IZUM: POLICIJSKE OPICE

Tako kot večina starodavnih družb so se Egipčani v fazi Starega kraljestva zanašali na lokalne bojevnike in zasebno zaposlene stražarje, ki so jih plačevali bogati posestniki in plemiči, da so varovali svoje trdnjave, verske objekte in še pomembnejša skladišča. Vendar pa so ob koncu tega obdobja, še posebej v času 5. dinastije, egipčanske kraljeve družine in plemiči začeli zaposlovati bolj predane ljudi za pomembna stražarska mesta. Ti stražarji so bili večinoma rekrutirani iz vojaških frakcij, nekdanjih vojaških uslužbencev in celo tujih plačancev. Eden glavnih primerov bi se nanašal na elito Medjay, ki so bili nubijski puščavski skavti, zadolženi pa so bili za zaščito javnih mest visoke vrednosti, kot so tržnice in templji. Spremljale so jih celo izurjene opice in psi, da so lahko ujeli kriminalce – kot je prikazano v grobnici iz 5. dinastije (na sliki).

Tako je prva znana policija na svetu nastala v starem Egiptu na področju osebne varnosti. In v času Srednjega kraljestva (približno 2050–1800 pr. n. št.) je bil prekri- vajoči se sistem zaposlovanja vojakov (ali bivših vojakov) kot stražarjev umaknjen v korist oblikovanja poklic- nih policijskih sil za polni delovni čas. Poleg varovanja strateških in dragocenih območij so bili ti starodavni medjayski "policisti" zadolženi tudi za vzdrževanje reda na svojih območjih in zaščito trgovskih karavan. In tako kot v našem sodobnem času je rastočo policijo spodbujal organ pod državno upravo, ki je izbral načelnika Medjaya. Vodja Medjaya je nato izbral nižje vodje, ti pa so imeno- vali svoje namestnike in stražarje v določenih predelih v mestu. 🐕

Pripravil: Aleš Lednik

Vir: <https://www.worldhistory.org/article/1104/police-in-ancient-egypt/>

PITAGORA O FILOZOFIJI

Ob neki priložnosti je Pitagora prišel v peloponeško mesto Fliunt in s svojo učenostjo in zgovornostjo navdušil Leonta, fliuntskega tirana. V nekem pogovoru je Leont vprašal Pitagoro, na katero umetnost se najbolj spozna, Pitagora pa je odgovoril, da ne pozna nobene umetnosti, ampak da je filozof.

Leont je bil presenečen nad tem novim izrazom, zato ga je vprašal, kdo so ti filozofi in v čem se razlikujejo od drugih. Na to je Pitagora odgovoril:

"Življenje ljudi se mi zdi podobno tistemu zborovanju z najsijajnejšimi igrami, z velikim navalom ljudi iz vse Grčije (olimpijske igre); kajti tako kot tam nekateri iščejo slavo in krono odlikovanja, drugi pridejo zaradi dobička in želijo nekaj kupiti ali prodati, obstaja pa tudi vrsta najbolj plemenitih, tistih, ki ne iščejo ne odobravanja in ne dobička, ampak pridejo, da bi videli, in pozorno opazujejo, kaj se dogaja in kako vse deluje. Na enak način smo tudi mi prišli v to življenje kot na množično zborovanje, in tako nekateri služijo slavi, drugi pa denarju. Redki so tisti posamezniki, ki se ne zmenijo za vse to, ampak skrbno preiskujejo naravo vsega; imenujejo se 'tisti, ki ljubijo modrost', to pomeni 'filozofi'; in tako kot je v prvem zborovanju odličnejše gledati in si ničesar ne vzeti, tako je v življenju od vseh poklicev najodličnejše opazovanje in spoznavanje stvari."

Albert Bazala, Povijest filozofije 1

JORGE ÁNGEL LIVRAGA:

SKRIVNOSTNA UMETNOST ZMAGE

"Biti vzravnán kakor kopje, ki kljubuje vetru in megli, onkraj znanega in neznanega – v tem je bit filozofa. Filozof je tisti, ki je zaljubljen v Resnico, zaljubljen v Modrost, tisti, ki vse podredi iskanju te Modrosti. Tak zaljubljenec morda ni bitje s popolno inteligenco, vendar je odločen, da bo prispel do zastavljenega cilja. V sebi nosi plemenitost in z vsemi močmi poskuša doseči to, kar sluti v daljavi.

Danes se želim dotakniti težke in skrivnostne umetnosti zmage. Ko pravim zmaga, ne mislim zmage nad nekom, razbijanja vrat, rušenja zidov, občutka, da so drugi šibkejši od nas, temveč nekaj veliko globljega. Pred mnogimi leti sem imel učitelja, ki mi je dejal, da je umetnost doseganja sreče v uresničevanju ciljev, vendar ne na račun drugih in njihove sreče. Umetnost zmage je v tem, da lahko uresničujemo cilje, ne da bi pri tem izkoriščali druge kot stopnice, ne da bi se vzpenjali na glave šibkejših, ne da bi teptali tiste, ki nam navidez preprečujejo napredovanje po poti, temveč povsem drugače, in to z vsem srcem in vso močjo. Kaj je ta težka ali skrivnostna umetnost zmage?

Obstajajo tisti, za katere se zdi, da so rojeni pod srečno zvezdo in jim gre vse gladko od rok. So pa tudi tisti, ki zelo težko dosežejo kar koli. In včasih se srečamo z izbranci zgodovine, ki lahko že s samo navzočnostjo delajo resnične čudeže.

In kolikokrat, moji dragi prijatelji, kolikokrat v življenju se najdemo v položaju, ko si želimo storiti nekakšno junaško dejanje, nekaj čudežnega, ker se želimo vzdigniti tako, da bi nas vsi videli, nam sledili, dejansko pa lahko naredimo le majhne korake. Kolikokrat smo si želeli zapeti kakor slavček, kolikokrat smo si želeli leteti. Toda iz našega grla se je zaslišal le šibak, medel glas ali pa smo se začutili omejene, saj moramo hoditi in hoditi proti horizontu, ki se nam neprestano izmika. Zato se, iz globine duše, kot filozofi sprašujemo, v čem je skrivnost umetnosti zmage? Zakaj nekateri zmagujejo, nekaterim pa to ne uspeva?"

Jorge Ángel Livraga
**SKRIVNOSTNA
 UMETNOST ZMAGE**

FILOZOFSKA RAZMIŠLJANJA

NAROČI KNJIGO NA NAŠI SPLETNI STRANI

PREDAVANJE

UMETNOST BITI SVOJ

FILOZOFIJA IN PSIHOLOGIJA ČLOVEŠKE DUŠE

8. JUNIJ 2023 OB 19.00
WOLFOVA 8, LJUBLJANA

VSTOP PROST!

A person is sitting on the edge of a dark, rocky cliff, looking out towards a large, glowing blue sphere that resembles the Earth or a planet. The scene is set in a dark, cavernous environment, possibly a cave or a deep valley, with the sphere being the primary light source, casting a soft blue glow on the surrounding rocks.

Danes živimo v nenavadnem svetu; ustvarjeni so vsi pogoji, da ne razmišljamo s svojo glavo, da nimamo lastnih kriterijev, niti hierarhije lastnih vrednot, da živimo, prepuščajoč se toku.

Ali je sploh možno v takšnem okolju zgraditi lastno identiteto?

Potrebujemo nov pristop, nov odnos do življenja, izven vseh stereotipnih modelov.

Potrebujemo spremembo, ki prihaja od znotraj, izboljšanje, ki se mora pričeti najprej znotraj nas samih. Gre za spremembo lastnih kriterijev in spremembo odnosa do življenja, do lastne duše in usode.

**"PORABITI ČAS POMENI PREŽIVETI GA NA DOLOČEN NAČIN.
ZAPRAVITI ČAS POMENI PORABITI GA NEPREMIŠLJENO ALI MALOMARNO.
VSI IMAMO ČAS, KI GA LAHKO PORABIMO ALI ZAPRAVIMO,
IN NAŠA ODLOČITEV JE, KAJ BOMO Z NJIM.
VENDAR KO ENKRAT MINE, ZA VEDNO IZGINE."**

BRUCE LEE

www.akropola.org